

VARIA

Bibliopolium

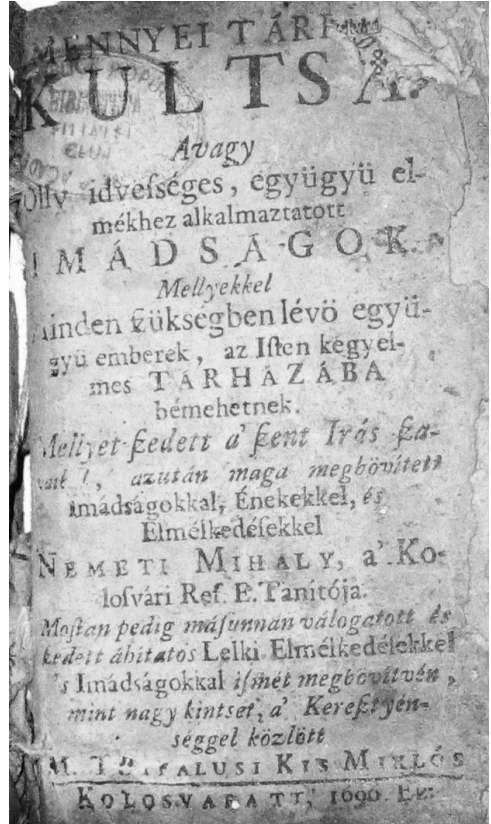
Szathmárnémeti Mihály: *Mennyei Tárház Kulcsa*

M. Tótfalusi Kis Miklós, Kolozsváratt, 1696.

Szathmárnémeti Mihály (1638–1689), aki 1673-tól volt a kolozsvári református gyülekezet harmadik lelkésze, 1681-től pedig a kolozs-kalotai egyházmegye esperesi tisztét is ellátta, gazdag hagyatékkal gyarapította a teológiai és kegyességi irodalmat. A teológiai szakkönyvek, kátémagyarázatok és prédikációs kötetek mellett az egyéni kegyesség gyakorlását segítő imádságoskönyvet is írt *Mennyei Tárház Kulcsa* címmel.

A könyv rendkívül gazdag a különféle élethelyzetek kiválasztásában és az azokra alkalmazott imádságok megfogalmazásában. Nyolcvanhat imádságot tartalmaz, amelyeket a szerző „idvességes együgyü elmékhez” címez, hogy ezeket mondva „minden rendben, karban, nyomorúságban lévő együgyü emberek, az Isten kegyelmes Tárházába bemehessenek”.

Amint azt az imádságoskönyv címe is jelzi, Szathmárnémeti Mihály nem képzett teológusoknak, nem is az iskolázott elitnek szánta az imádságokat, hanem az írni-olvasni éppen csak tudogató egyszerű (együgyü) hívőknek, tehát olyanoknak, akiknek a legnagyobb szüksége volt a tanításra, a helyes és Istennek tetsző imádságos életmód begyakorlására. Igyekezett figyelembe venni mindenféle életkörülményt. A könyvben megtalálhatjuk a kora reggeltől késő estig tartó, mindennapi tevékenységhez kapcsolódó imádságokat és az ünnepélyesebb alkalmakra, vasárnapra, úrvacsoravételre, ünnepnapokra szólókat is. Mindezek mellett ott vannak a könyvben a mezőgazdasági év kiemelkedő alkalmaira (szántás-vetés, aratás, szüret) megfogalma-

zott imák, a mesteremberek és kereskedők kéréseit megfogalmazó fohászok (útra induló kereskedő vagy kereskedésben kárt vallott ember imái) és a háború esetére írt könyörgések is.

Az imádságokban az Istenhez forduló bűnös ember szólal meg, aki megvallja esendőségét, hiányosságairól vagy mulasztásairól bűnbánattal ad számot és kéri a bűnből való szabadulást; hálával fogadja az elnyert jót, mint Isten kegyelmének és szeretetének ajándékát.

Szathmárnémeti Mihály munkájának használhatóságát és a maga korában való elismertségét mutatja, hogy a szerző életében öt kiadást ért meg: Kolozsvár 1673 (RMK-1149), Kolozsvár 1676 (RMK-1194), Lőcse 1679 (RMK-1239), Kolozsvár 1681 (RMK-1262), Debrecen 1685 (RMK-1332); halála után még hármat:

Debrecen 1703 (RMK-1666), Lőcse 1706 (RMK-1716) és Bártfa 1743 (RMK-1743).

Jó volna újra kiadni ezt az értékes imádságoskönyvet, hogy a meglévő példányok ne csak könyvtárak féltve őrzött kincsei legyenek. Csak közkézen forogva lehetne újból segítség imádkozáshoz és az imádkozó életforma elsajátításához.

Péter Csaba

Fekete Károly: *Példázatos szavak – életes példák*

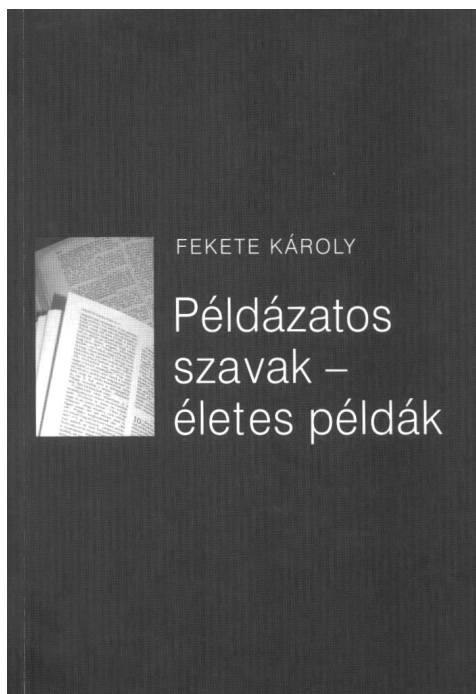
Kiadja a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója.
Budapest, 2008. 164. old. ISBN 978 963 558 119 1

Két ciklus – meg egy ráadás

A Makkai-kutató Fekete Károly igehirdetésekből és egyházi beszédekből összeállított műben mutatja meg gyakorlati teológusi rátermettségét és közösség-építő szándékát. Az első két „ciklus” összesen tizenöt (nyolc, illetve hét) textusra épülő prédikációból áll össze. Az első gyűjtőcíme *Példázatos szavak*, amely mögött Jézus Krisztus hét példázatának magyarázata sorakozik. A második ciklus, amely az *Életes példák* gyűjtőcímet kapta, hét evangéliumi epizódot, történetet magyaráz a ma embere számára. A harmadik ciklus előtt pedig ez a cím áll: *Életszentség a megszentelő Lélek erőterében*. Ez az egyházi év ünnepköreihez igazodva kínál téma-prédikációkat, szám szerint hét darabot.

Két mozzanatra támaszkodva biztonssággal elmondhatjuk, hogy a Debreceni Hittudományi Egyetemen oktató szerző szolgálni kíván ezzel az építő irodalom formájában megjelent gyűjteményével.

Bevezető vagy ún. előjáró beszéd helyett ajánlás áll a könyv elején: *Hálaadással emlékezve szolgáló életű kedves Szüleimre*. A három ciklus tehát a legszorosabban kapcsolódik id. Fekete Károly munkásságához, aki ugyancsak Debrecenben oktatótt lelkesznmzedékeket a gyakorlati teológia

tudományára. Ennek nyoma formailag az emmausi tanítványok történetének kifejtése kapcsán lesz szembevetendő, éspedig a textus előfeldolgozásában. (Ezt Erdélyben „fordulópontok”-nak szokás megnevezni.)

A könyv hátsó borítóján Bodó Sára debreceni tanártárs méltató sorainak bevezető szavaiból az is kiderül, hogy a